

Z blízkých i dálných krajů.

MAXIMILIAN HARDEN.

PŘIPAD Maximiliana Harden, špičkového německého žurnalisty, kterému, jak zprávy z Berlína právě oznamují, zakázáno bylo psát a veřejně mluvit po dobu trvání války, je novým důkazem, že nevyplácí se vždy mluvit pravdu. Nevyplácí se mluvit o omylech lidí, kteří se domýšlí, že jejich počiny nemohou být vadné. Maximilian Harden, nejodvážnější žurnalista Německa, domníval se, že i za války mluvení pravdy náleží k nejpřednějším občanským cnostem a následkem toho jeho časopis, Die Zukunft, který i v Americe v průběhu přítomné války byl často citován, byl německou vládou potlačen. Německá vláda přišla k náhledu, že oběje se na nějakou dobu bez Hardenových rad a odpovědí Hardenovi, aby si poprával prázdnotu. Chce-li mermomocí psát, může, ale do jiných publikací a tam s ním censor naloží své libosti.

Je zajímavou věděti, proč Harden zneprávil si německou vládu. Popudil proti sobě vyšší hodnostáře německé vlády několikrát v minulosti, ale přece jenom nebylo proti němu zakročeno tak rozhodně, jako tentokrát. Harden byl živým německým svědomím a nechal se nechtivě čtením davu, které ve své nenávisti k nepříteli dopouštělo se prohmatu. Německé vládě především se nelíbilo, že povyděl německému lidu, že Sir Edward Grey nepříliš si přitímne války a že jeho obrázek nepatří do plívátka. Prohlásil, že Němeo Angličanům nerozumí a že je příliš podezřelý, což je jim na škodu. Dovolil si říci, že německá diplomacie dopouštěla se velmi četných omylů a že bylo od ní počkostí očekávat, že dostane se touto ským spojením pomocí Italie.

Harden mluvil pravdu a v říši kázal a mravů pravdu může člověku, který s ní vyjde na světlo, přinést mnoho nesazů. Nad dvěma svými obydli v Grimewaldu, předměstí Berlína, Harden vyvěsil tabulku následujícího znění: "Vstupte rychle, i když vaše boty jsou zaprášeny. Je-li ale vaše svědomí a srdce zaprášeno, zůstaňte venku!" Řada vysokých úředníků německé vlády našla cestu k těmto dveřím a drozkáci a pradleny, hledající pomoc, přinášeli mu různé tajnosti. A co řito lidé, kteří často spíše mohou zvěděti tajemství, než nejobtavnější spíl. Hardenovi přinesli, zaznamenal tento do poznámkové knihky. Harden má mnoho takových poznámkových knížek a až je jednou uveřejní, bude to velmi zajímavé čtení.

Harden dobře věděl o skandálech mezi skupinou císařských radů a přátel pět let před tím, než povyděl o tom veřejnosti. Měl za to, že hlavní osobnosti, zapletené do tohoto skandálu, ustoupí z veřejného života, aniž by bylo třeba proti nim veřejně zakročiti. Ale tyto lidé odepřeli tak učiniti a Harden byl jedním člověkem v Německu, který odvažil se vytknouti o nich pravdu asi v roce 1907. Jeho odhalení způsobilo v Německu velkou senzacii a v důsledku toho nastalo "vyklizování". Harden prokázal tím Německu velkou službu a tu měla být oceněna nyní, v těchto vážných dobách, kdy pokračování starých zlořádů mohlo se státi osudným.

Hardenova životní historie je velmi zajímavá. Žurnalista tento povznel se k přítomné své důležitosti hlavně přátelstvím s Bismarckem, po té, kdy starý kancléř, který německé říši poskytl tak platné služby, sesazen byl přítomným císařským kancléřem, Harden tehdy zpravodaj pro jistý berlínský list — věřil oddaně Bismarcku. Měl za to, že nebylo s ním správně jednáno a neproměškal příležitosti, aby o něm dobral vůli ocdoval a stal se mu dobrým přítelem. Od Bismarcka Harden dověděl se mnoho věcí, kterých jinak by obvyčejný smrtelník těžko zvěděl. Jeho prostřednictvím seznamil se s osobnostmi,

jejich přátelství značně pomohlo mu později k popularitě. V té době mladý muž přestal se podepisovati svým pravým jménem, Isidor Witowski, a počal se nazývati Maximilianem Hardenem. Byl synem polského žida a sledoval, že jeho jméno působí mu nešťastně v Berlíně. Životní osudy Hardenovy jsou velice pestré. Jako třináctiletý hoch přešel z domova a po řadu let byl členem křesťanské společnosti. K novinarství ale hrabá jej silná touha a jakmile dospěl, se mu přiložil tout státi se žurnalistou, chopil se jí oběma rukama. Začal od píky. Byl šťastným, když dostalo se mu nejdříve místo zpravodaje. Přiřazen byl v tomto povolání k dalším stupňům žurnalistické dráhy.

Jeho týdenní časopis, Die Zukunft, český budoucnost, objevil se poprvé v roce 1892. Byl to malý periodický časopis, tiskřený na špatném papíře. Obsahoval deset stránek, jež vyplňovaly byly ve skrze Hardenovými úvahami. Týdeník tento není sice do přítomné doby o mnoho větším, ale je čten po celém Německu i v zámoří státníky, dělníky, továrníky, vojáků a vůbec všemi vrstevami lidu. Někteří z nich čtou se vzteky, jiní se zálibou, ale čtení všichni a Maximilian Harden má dobré výsledky. V posledních několika letech má svůj časopis průměrně \$40,000 čistého ročního zisku.

Dlouho před přítomným zápasem Harden předpovídal válku mezi Německem a Anglií. Harden byl pro ni, ba naopak tážal se zda výhodná, jež mohou být jí ziskny, stojí za to, aby Německo do takové války se pustilo. Počítal a přišel k náhledu, že taková válka Německu by se nevyplatila a radil, aby země se jí vyhýbala. Válka ale přišla, jak Harden předpovídal.

"Německo musí mít kolonii," psal Harden v roce 1908. "Potřebuje kolonii pro svůj přirozený vývoj a jistě přičiní se o to, aby je získalo. Když Ne okamžitě ale v brzké budoucnosti. Jestliže bude vzájemná dobrá vůle mezi Anglií, Německem a Amerikou, tyto tři velké industriální země naleznou možnost pro přirozený a pokojný vývoj. Ale obávám se, že bude nemožno zabrániti válce. Musí k ní přijiti, protože Angličané nemají se dopouštět s historii rozdělování moří, jsou odhodláni udržovati si moci a násilím to, co považují za své. Je lépe přijiti v válku vojennou k dohodě na počátku, než vstíti války za násilím jejího zrušení."

V době marocké krize Harden mluvil o "neschopnosti mužů, na lézajících se v čele německé vlády." Tehdy napsal: "Po deset let německá diplomacie pracovala na základě teorie, že ostatní jsou hlupáci."

Alle myšlil bychom se, kdybychom Harden považovali za člověka naskrze spravedlivého. V časopise svém poprál místa několika útokům na Čechy a slovancké snahy měly v něm vždy ne přítele. Nezajímá se však o nepříteli a časopis jeho nevěnoval jim mnoho pozornosti. Také není možno jej považovati za pacifistu. Harden kritisoval vládu, diplomaty, různé výnosy, ale nikoli válku samotnou. V tom ohledu byl fatalistou a do jisté míry i německým patriotem. V roce 1914 doznal upřímně, že Německo si války přálo, poněvadž si jí přáti muselo a mohlo si jí přáti.

V době rozporů Spojených Států s Německem o vedení ponorkové války Hardenovy komentáře nebyly právě vypočítány za tím účelem, aby získány mu přátele v této zemi. Harden v té věci zaujal stanovisko čistě německé.

"Nechtíme se poškozovati, nemáme na to ani času," psal tehdy Harden. "Jsme rádi, že jste nám dali 10 milionů každého měsíce pro Belgiu, že máte v úmyslu pomoci nám pečovati o Polsko a že otevíráte spojitelní bankovníčky svých dětí. Ale ve vši vážnosti žádáme vás, abyste nekřičeli, jsou-li americké lodě poškozovány útoky německých ponorek. Anglie přerietvím seznamil se s osobnostmi,

ZISKÁVÁNÍ INFORMACÍ OD NEPRÍTELE.

Tato fotografie, zhotovená v distriktu Chartoryjském, ukazuje ruské strážce, dobývající se raně bo Rakusana, který oddělen byl od svých vojáků a zajat.

surového materiálu pro nás i my přejeme si totiž, nemuti Anglii. Vy se nepokoušete vyhoditi na nášeh březích a proto držte se stranou také břehů anglických. Byli jste dosti častě varováni. Co nyní se děje, je příkazováno bezohlednou útinností a musí to být."

Je přirozeno, že náhledy, položené touto, byly perjmány nadešně, ale Harden psal články, které nebyly německé vládě po chuti. Jeho články nesporně měly vždy velkou cenu jako články užité. Z toho důvodu postavení Hardenovo v Německu bylo vždy výmnožené. Neúspěchy jeho o tom, že k nedávnému potlačení jeho časopisu bylo třeba souhlasu císaře, jehož záduj ministr by se k takovému činu neodhodlal bez svolení, ze setkl se s císařovým souhlasem.

POMOC AMERIKY OBETEM VÁLKY.

Spojené Státy komají na úlevu bídy a utrpení evropských obětí největší války v historii více, než kterákoliv jiná země na světě. Vzájme-li, jak mnoho peněz a roznych potřeb Spojené Státy opatřily válečným obětem, musíme loznati, že jsme nejobtavnější národnosti celého světa. Dle odhadů spolehlivých autorit, do konce roku 1915 sebráno a věnováno bylo více jak \$150,000,000 v Americe na opatření potravin, satstva a nemocničních potřeb, jež posílaly byly do válečných pásem. Většina této pomoci šla skrze různé spojení, jmenovitě pak do Spojené Belgie.

Největší obětavost amerického lidu oznamována byla v prvních měsících po vyhlášení války a odhaduje se, že z celkového obnosu sedě dvě třetiny, či asi \$400,000,000 sebráno bylo v poslední črti roku 1915. Když do Spojených Států došly zprávy o utrpení Belgie, zřízeno bylo několik pomocných sdružení, která zabývala shřikých. Příspěvky scházely se velice rychle, tak že Američi byla schopni poskytnouti této malé zemi značnou pomoc.

Vedle toho pro úlevu bídy v evropských zemích sebrány byly značné obnosy, kterých použito bylo k odložení potřeb a potravin vyřazených v Německu a Rakousku. Odhaduje se, že kolem \$10,000,000 bylo sebráno v této zemi pro obyvatele v zorních ten-tinských. Tyto příspěvky byly sebrány mezi Němci, ale také jiní národnosti značným obnosem k tomu přispěly. Pro třetí záduj, ve válkou postavených pásem, rok už sebrány byly značné obnosy.

Kolem \$119,000,000 věnováno bylo na pomocnou práci v Belgii. Belgieká pomocná komise poslala do Belgie celkem 139 lodí nákladu roznych potřeb. Z největší sice příspěvky k tomu pomoci mu pro Belgie byl omeš John D. Rockefeller, který věnoval na tuto pomocnou práci \$1,000,000.

Pomocný výbor pro válku poskytl ve Francii má v této zemi 1,300 dobročinných organizací. V čem tento od listopadu v roce 1914 poslal do Evropy 17,500 beden potřeb, obsahujících 2,000,000 roznych produktů.

Důležitou pomocnou organizací je Americký červený kříž, který na pomocnou akci věnoval více jak \$1,000,000. Červený kříž získává fondy veskrze z dobročinných příspěvků. Z horuj uvedeno obnos nejvíce sebráno byl v New Yorku a sice \$611,743. Před několika lety Americký červený kříž poslal 800 tun potravin a nemocničních potřeb pro oběti války v Srbsku.

Střediskem pomocných organizací je New York. V přítomnou dobu je tu v činnosti celá řada takových organizací a všechny snaží se válečným obětem co nejvíce prospěti. Jsou tu ústřední organizace Amerického fondu pro francouzské raněné, Amerického polského pomocného fondu, Srbského pomocného fondu, Belgiekého pomocného fondu a mnoho jiných.

Belgieké dívky obdržely 100,000 párů americké obuvi, zakoupené za \$67,113, jež sebrány byly dola rovinám válečným fondem, jehož

předsedou je Henry Claws. Belgieký pomocný fond, jehož Rev. J. H. Stillmans je předsedou, sebral \$1,975,277 a \$15,000 bylo posláno na úlevu trpícím v Belgii fondu kardinála Merciera. Srbský pomocný výbor sebral 187,429 dolarů, americká odbočka pomocného fondu prince z Walesu \$146,156; Americký polský pomocný výbor, \$125,000; Americký ambulanci nemočený fond, \$170,337; dětský válečný pomocný fond, \$10,000; Sdružení milo srdentví, jehož August Belmont je předsedou, \$430,202 a pod.

Americký fond pro francouzské raněné sebral \$15,575; LaFayette fond, \$102,124; Fond pro pomoc francouzským ženám a dítkám, \$122,000; Pomocný fond pro polské oběti války, \$205,555, a Americko-anglický válečný pomocný fond, \$50,000. Vedle toho, tento poslední jmenovaný fond poslal 400,000 mrazových produktů trpícím v Anglii.

Americký židovský pomocný výbor sebral \$981,944 a ústřední židovský pomocný výbor, 500,000 dolarů. Z německých organizací v této zemi nejvíce sebráno bylo odbočkami Německého červeného kříže a sice \$2,500,000. Všeobecný fondem pro Rakousko, Chorvsko a Německo sebráno bylo 500,000 a Německým pomocným fondem \$224,120. Americká odbočka Deutschwehrit poslala \$50,000 minulý měsíc na válečné dárky německým dítkám. Organizace tato také poskytuje pomoc krajinám v Německu, které po skončení byly válkou. Německý časopis Herald v New Yorku sebral pro tuto organizaci \$30,000 a Staats-Zeitung, jiný velký německý časopis v New Yorku \$10,000. Více jak \$25,000 bylo sebráno pomocným výborem pro německé válečné zajatce, \$16,000 východopruským pomocným výborem a \$50,000 biskupským výborem, jehož Herman A. Metz je předsedou. Různé menší německé organizace sebraly kolem \$200,000 na práci pomocnou. Američtí bankéři německého původu sebrali kolem \$5,000,000. Odhaduje se, že německé organizace jenom v New Yorku sebraly kolem 1,000,000 dolarů.

VÝDELKOVÁ SCHOPNOST JOSEFA ŠTECHERA.

Pár silných nohou slouží Josefu Stecherovi, proslulému nebrasskému zápasníku, lépe při vydělávání peněz, než dramatický talent umělym divadelním hvězdám, finanční schopnosti většim bankéřů a rychlost obratnosti státníku. Tyto nohy, kterými Joe dovede zasazovati takové "chvaty," že nejobtavnější zápasníci se nemohou z nich vyprostiti, vydělají mu nejméně \$40,000 za rok, končící 5. červencem, 1916, i když v této době nebude zapasiti s Frankem Gotchem. Dojde-li ale k dohodě mezi těmito rivaly světového championátu, tyto nohy budou moci vydělati o \$25,000 více.

OREVENEY INDIAN, ODZNAK OBCHODU S TABÁKEM, MIZÍ.

Není tomu dávno, co ještě všechny větší obchody s tabákem a lodničky v amerických městech značeny byly dřevěným Indiánem, jako loděské dílny trojboevým sloupem a veteránské obchody třemi zlatými jablky. Ale tento povědomý odznak tabákových obchodů rychle mizí a dnes je již vlastně vzácností spatřiti u kterého z nich na ulicích amerických měst. Moderní požadavky celkových měst nebyly příznivy tímto dřevěným figurám. Nyní, kdy je třeba každého palce chodníku, není už místa pro ty odznaky tabákových obchodů, které přispívaly k nadebnosti ulic, ježto byly pravdělně obarveny syntetickým barvami. Tu a tam v síni některých otevírák ještě spatříme dřevěného Indiána, ale jak už svrchu pověděno, jsou to jenom vzácné zjevy.

Dřevěných Indiánů jako odznaků pro tabákové obchody nejdříve, jak se za to má, užíváno bylo

v Anglii. V Německu, Rakousku a v některých jiných zemích k oznámení tabákových obchodů používalo bylo obrazů Turků, podobně sedících a kouřících ze svých čibuk. Do těchto zemí importován byl tabák hlavně z Turecka a tu je přirozeno, že Turka bylo použito k oznámení míst, kde "divotvorná bylina" byla prodávána. Anglie zvděla ale o tabáku přino z Ameriky a neměla žádného jiného prostředníka. Když Sir Walter Raleigh přivezl tuto bylina z cesty do této země, přirozeně vypravoval o Indiánech a jejich dýmátech. Tímto způsobem Indián stal se symbolem tabákových obchodů v Anglii a zvyk takového oznámení obchodů s tabákem přenesen byl i do Spojených Států. Tu a tam i v této zemi bývalo používáno jiných odznaků, ale dřevěný Indián převládá.

První dřevění Indiáni, jak se právě zhotovování byli lodními tesáři z kusů starých lodních dřev. Tesáři tato v době prázdné pracovali na těchto figurách a dobře je zpeněžili v roznych přístavištích. Barvili je jenom lacinými barvami a prodávali je dosti levně. Někteří velké tabákové obchody ve východních městech ale nechávaly si zhotovovati nákladnější Indiány k oznámení svých obchodů a dle zachovávaných záznamů platilo se až \$400 za pěkného dřevěného Indiána. To ovšem nebyl neumělý a hrubý výrobek lodního tesáře, nýbrž pěkná rezbářská práce.

VÝDELKOVÁ SCHOPNOST JOSEFA ŠTECHERA.

Pár silných nohou slouží Josefu Stecherovi, proslulému nebrasskému zápasníku, lépe při vydělávání peněz, než dramatický talent umělym divadelním hvězdám, finanční schopnosti většim bankéřů a rychlost obratnosti státníku. Tyto nohy, kterými Joe dovede zasazovati takové "chvaty," že nejobtavnější zápasníci se nemohou z nich vyprostiti, vydělají mu nejméně \$40,000 za rok, končící 5. červencem, 1916, i když v této době nebude zapasiti s Frankem Gotchem. Dojde-li ale k dohodě mezi těmito rivaly světového championátu, tyto nohy budou moci vydělati o \$25,000 více.

Joe Stecher, který nyní nepřetržitě přidává ku svým bankovním vkladům slušné obnosy, cestuje po zemi a pořádá zápasy všude, kde se to právě hodí. Z každého zápasu je možno získati slušný obnos a tak Joe má naději státi se nejžámboužnějším zápasníkem, jaký kdykoliv se vyskytl. Joe vydělá velice málo na svých zápasech, které předeházely utkání s Cutlerem v Omaze v minulém červenci. Na tomto zápase ale Stecher vydělá \$7,000. Jeho zápas s Americanem a Hussanem přinesly mu asi \$14,000.

Alle Joe je pilným zápasníkem. Šlira \$50 za exhibice se svým bratrem Antonem právě v takovém ochotou jako obnosy mezi \$100 až \$500 z menších zápasů. Nezadá se být přeháškou, jestliže rekeme, že vydělá nejméně \$20,000 od posledního července, a tu musíme uvážiti, že Joe svoji zápasnickou kariéru teprve zavojňuje. Není dopouštět plýsch 22 roku star. Je o čtyři roky mladším nyní, než byl Gotch, když zahájil zápasy za účelem vydělku. Joe těší se náležitou zdraví a může zapasiti ještě dalších dvacet let, leč by nějaká nehoda zabránila mu v dalším zápasení.

Není amerického zápasníka, vyjímaje snad Gotche, který by měl naději, že podarí se mu zolati nákeho Josefa. A Joe denně vzrůstá v eně jako pozoruhodná atrakce a jeho pověst denně se rozširuje.

Joe ve věku 22 let vydělává třikrát tolik, jako vydělával William Jennings Bryan jako sekretář státu za mnohem větší obliby. Vydělává více, než většina velkých divadelních hvězd, s výjimkou těch nejpřednějších.

Josef Stecher ale neponechává si celého svého vydělku. Joe považuje svého bratra Antona za rovnocenného společníka ve svém zápasnickém předčtvi a rozděluje se s ním, dle prohlášení pana Josefa Hejtmánka, svého managera, rovným dílem. Alle peníze zůstávají tak jako tak v rodině.

BULHARSKÉ VOJSKO PŘIPRAVUJE SE K ODJEZDU V ALBANIÍ.

Bulharští vojáci vstupují kdesi v Albanii do vlaku, který má je dopravit na jiné místo válečné činnosti.